

Rättvisa Vindar

www.rvno.se

kontakt@rvno.se

www.facebook.com/groups/rvnogrupp

www.facebook.com/rvnosida

www.instagram.com/r.v.n.o

Norra Östergötland

Verksamhetsberättelse 2022

Rättvisa vindar norra Östergötland, RVNO

Föreningen, som bildades den 19 oktober 2020, har under verksamhetsåret 2022 fortsatt sitt arbete med följande ledamöter i styrelsen:

Ordförande

Per-Olov Strandberg

Ledamöter

Catharina Roos, vice ordförande

Agneta Lundén, sekreterare och medlemsansvarig

Fredrik Nilsson, kassör

Robert Alexandersson, Roland Byfalk, Erik Darenius, Anna Doggsen, Janne Doggsen, Yvonne Lindberg, Göran Linder, Håkan Svensson, Thomas Westerberg, Erik Westlind och Rolf Åbjörnsson. Hans Kindstrand har deltagit i de flesta styrelsemötena som adjungerad ledamot.

Under verksamhetsåret har styrelsen haft 14 protokollförda möten. Föreningens arbetsgrupper har utifrån ledamöternas olika kompetens fortsatt arbeta med aktuellt uppkomna situationer, frågeställningar och problem.

Allmänt

Samtliga arbetsgrupper har under året varit aktiva genom kunskapsinhämtning, information, möten med politiker, debattmaterial, lokalt och nationellt påverkansarbete och erfarenhetsutbyten på många plan. På naturområdet har observationer och inventeringar av växter och djurliv gett fortsatt värdefull kunskap, inte minst gällande fågellivet. Inom juridikområdet har föreningens arbete med vindkraftens negativa påverkan på fastighetsvärden bidragit till att frågan fått genomslag i den allmänna debatten och inom rikspolitiken. På teknik-

och vetenskapsområdet har RVNO arbetat brett och fördjupat med frågor kring energiteknik och energimix. Föreningen har fortsatt följa vetenskapsläget kring storskalig vindkraft och negativ hälsopåverkan, och förmedlat kunskap till politiker och allmänhet.

Efter Holmens besked att dra tillbaka de delar av ansökan som gäller Finspångs kommun var RVNO:s arbete under 2022 till stor del fokuserat på Norrköping, med särskilt fokus på valet i september. I maj arrangerades tillsammans med föreningen Bevara Kolmårdsskogen en paneldebatt i Hörsalen i Norrköping, där alla partier i Norrköpings kommunfullmäktige deltog. Syftet var att tydliggöra de olika partiernas ståndpunkt i frågan om storskalig vindkraft i de berörda delarna av kommunen. Inför valet producerades en informationsbroschyr som delade ut i de aktuella områdena och på flera platser i kommunen.

Tillsammans producerade de olika arbetsgrupperna ett 20-tal debattartiklar och insändare i tidningar som NT och Folkbladet. Grupperna har hjälpts åt att dela ut broschyrer och anordna möten med politiker, föreningar och myndigheter.

Medlemmar i arbetsgrupperna

Juridik o Vetenskap

Hans Kindstrand, Rolf Åbjörnsson, Per-Olov Strandberg, Erik Westlind, Fredrik Nilsson, Robert Alexandersson, Göran Linder

Politik

Per-Olov Strandberg, Erik Darenius, Catharina Roos, Göran Linder

Hälsa

Ulla Heine, Agneta Lundén, Anna Doggsen

Djur och Natur

Håkan Svensson, Roland Byfalk

Media & Kommunikation

Agneta Lundén, Eva Darenius Asp, Alice Lewy, Yvonne Lindberg, Johanna Linder

Företag

Yvonne Lindberg, Catharina Roos, Janne Doggsen, Anna Doggsen

Nedan följer en mer detaljerad berättelse om året som gått från arbetsgrupperna:

Juridikgruppen

2022 har varit ett händelserikt år. Vi har lärt oss en hel del om fåglar, vindkraft, energisystem och mänskliga rättigheter. Juridiken kan bara fungera i samverkan med den fysiska och påtagliga verkligheten. Det innebär att vi i hög grad samverkat med övriga arbetsgrupper. Etablering av vindkraft är en synnerligen komplex juridisk fråga som inbegriper tillämpning av en rad lagar och förordningar, främst kanske miljöbalken, artskyddsförordningen, EU-stadgan och en del EU-direktiv. Den praxis som Mark- och miljööverdomstolen, MÖD, etablerat ansluter inte alltid till dessa rättsdokument. Till exempel har man i praxis helt bortsett från egendomsskyddet i grundlagen och från motsvarande bestämmelser i Europakonventionen och EU-stadgan. Inte heller följer praxis den bestämmelse i MKB-direktivet (MKB = miljökonsekvensbeskrivning) som föreskriver att direkt och indirekt påverkan på materiella värden ska utredas och redovisas av den som vill etablera en miljöfarlig verksamhet.

Juridikgruppens huvudansvarige, Hans Kindstrand, höll under året i pennan i många olika sammanhang för att nå ut med RVNO:s budskap till lokalpolitiker, allmänhet och, inte minst, till de egna medlemmarna. Några exempel: PM om mänskliga rättigheter som RVNO givit in till Institutet för mänskliga rättigheter. Den nuvarande ordningen vid vindkraftsetableringar strider mot gällande regler om egendomsskydd. Drabbade fastigheter sjunker i värde och ägaren har inte tillgång till en rättvis och opartisk rättegång inom skälig tid. Institutet skall enligt sina stadgar lämna en rapport till regeringen i april 2023. Då får vi se om det blir något av detta.

Politikerna i Norrköping har tagit till sig bristen på skydd för äganderätten grundat på ovanstående. Förlorade fastighetsvärden och de närboendes perspektiv blev avgörande när den nya kommunledningen sa nej till Holmens vindkraftsplaner.

En vindmätarmast vid Högsjön blev inte tillståndsgiven av Mark- och miljödomstolen, MMD, efter överklagande från RVNO. Holmen hade inte tagit hänsyn till fåglar i området och inte beaktat behovet av skyddsåtgärder.

Pro bono har Hans Kindstrand som ombud för fastighetsägare vid Myrsjöberget, Örnsköldsvik, överklagat en dom från MMD och fått prövningstillstånd hos MÖD. Slutförhandling kommer att äga rum i maj 2023. Ärendet är intressant eftersom det har mycket stora likheter med Holmens projekt hos oss. Man kan se det hela som en generalrepetition för det fall Norrköpings kommun skulle få en ändrad majoritet.

På nationell nivå har Hans Kindstrand även etablerat samarbete med Föreningen Svenskt Landskapsskydd och med föreningen Motvind Sverige.

Under året har förslaget att försvaga det kommunala vetot (SOU 2021:53) fallit i

riksdagen. En ny utredning, Miljöprövningsutredningen SOU 2022:33, föreslår en del administrativa förenklingar under rubriken "Om prövning och omprövning - en del av den gröna omställningen", ligger hos regeringen. Den preliminära bedömningen är att de förslag som lämnas inte kommer att påverka handläggningstiderna nämnvärt. Vad som är oroande är att utredaren, lagmannen Peter Ardö, vill ha en "starkare processledning", det vill säga att domare och beslutsfattare hos miljöprövningsdelegationen, MPD, på ett tydligare sätt ska medverka i de utredningar som de ska besluta om.

En ny utredning som ska föreslå incitament till kommunerna att tillstyrka vindkraft har tillsatts (2022:135 och tilläggsdirektiv 2022:135).

En ny EU- förordning, RÅDETS FÖRORDNING (EU) 2022/2577, av den 22 december 2022, om undantag i vissa fall från artskyddet. Förordningen är tidsbegränsad (18 månader) och syftar till att få fram mer elproduktion under 2023 och 2024.

Naturgruppen

Gruppen har under året arbetat med bland annat:

- Möte med Juhani Vuorinen, inventerare och naturinventerare på Kronhjortsgården. Totalt har cirka tio fågelskådare jobbat med inventering samt 13 dagar specialspaning fåglar, 12 dagar uppsättning av inspelningsboxar samt nedtagning. Totalt uppsatt på 18 ställen och motsvarande 54 dygn inspelat ljud.
- Deltagit i politikermöten.
- Träff med Rättvisa vindar vid Regnas, RVVR, styrelse på Kronhjortsgården. Genomgång av våra erfarenheter och arbetssätt.
- Botanist Tommy Tyrberg har inventerat växter i området och lämnat intressanta uppgifter till Artportalen.
- Kartor har gjorts över vägdragningar VKV.
- Nya verksplatser i Klinta har lagts in och besökts.
- Sammanställt och skickat in årets inventeringar till Länsstyrelsen och Artportalen.
- Mejlkontakt med Skogsstyrelsen och Länsstyrelsen om avverkningsanmälan vid fladdermuskoloni i Rödkärr-Stenstorp.

Erfarenheten av årets inventeringar är överraskande då vi observerat ett stort antal skyddsvärda arter, exempelvis örn, lom, tjäder, nattskär, fladdermöss och hasselsnok.

Medborgarförslag till Norrköpings kommun

Vårt medborgarförslag skickades till Norrköpings kommun 2022-03-31 och gällde att den vindkraftsexploator som vill etablera storskalig vindkraft i kommunen ska förbinda sig att lösa de fastigheter som ligger inom en radie om 10 gånger

verkshöjden, ”10H”, (för Klintabergets del 2,9 km från närmaste vindkraftverk) och att den bestämmelsen förs in i Norrköpings översiktsplan. Kommunstyrelsen svarade att ”I revideringen av tillägg till översiktsplanen för vindkraft ska nya nationella riktlinjer och lagstiftning beaktas och hanteras i kommande planarbete”. Medborgarförslaget behandlades vid kommunstyrelsens sammanträde 2022-09-27 efter föredragning av Thomas Westerberg. Kommunstyrelsen beslutar att medborgarförslaget var besvarat.

Företags- och politikergruppen

Under det gångna året har en mängd olika aktiviteter genomförts av RVNO. Företags- och politikergruppen har via Catharina Roos samarbetat med olika styrelsemedlemmar dels vad gäller insändare och politikerkontakter dels kring frågor som berör företagare och boende inom Klintaberget. Ett exempel är insändaren som tillsammans med naturgruppen skickades som svar på Naturskyddsföreningens utspel. Initiativ togs till ett fotomontage på vindkraftsverkens placering vid Simonstorp, som publicerades. Samarbetet med advokat Hans Kindstrand, juristgruppen, och ordförande Per-Olov Strandberg, resulterade i en mängd debattartiklar i NT och Folkbladet inför valet. Där konfronterades politikerna med de olika frågeställningar som berör de boende.

Vår paneldebatt i Hörsalen den 4 maj blev en stor framgång. Hit inbjöds även pressen, i form av tidningar och Sveriges Radio Östergötland, vilket medförde stor publicitet. Till detta arrangemang inbjöds alla medlemmar i RVNO via utskick och personlig telefonkontakt. Det var ett fint sätt för oss att nå alla er som stödjer RVNO.

Detta blev sedan upptakten till valrörelsen då kommunikationsgruppen och vice ordföranden la upp en strategisk plan för att bland annat upplysa väljarna om vilken ställning respektive parti intog i den aktuella vindkraftsfrågan. Varje partiledare kontaktades personligen och fick möjlighet att uttala sig i den broschyr som sedan togs fram. Den och kartan som visade de planerade vindkraftsverkens lägen delades ut i berörda områden under augusti. RVNO fanns även representerade i Simonstorp, Åby och Regna där vi mötte de boende. Parallellt infördes också debattartiklar i NT och Folkbladet. Efter valet har fortsatta kontakter skett med Borgerlig Samverkan och många från RVNO deltog som lyssnare på kommunfullmäktiges möte i november i Norrköping.

Vetenskapsgruppen

Arbetet med faktabaserad konsekvensanalys avseende vindkraft och andra energikällor har fortgått och fördjupats. Den aggregerade kunskapen som genererats har spritts vidare såväl via direktkontakt med politiker som via insändare i publika medier. Under året har detta arbete också omfattat framtagning av alternativa lösningar, som syftar till att åstadkomma en säkrad elförsörjning och en bättre balanserad energimix, när den storskaliga vindkraften inte längre ska kunna ges godtyckligt utrymme att förvandla landsbygdsområden till industrizoner.

Hälsogruppen

Hälsogruppen har under året:

- Fortsatt arbeta aktivt för att öka kunskapen hos politiker och allmänhet om hälsoriskerna orsakade av industriell vindkraftsetablering.
- Kontaktat och stöttat redan drabbade.
- Samarbetat med föreningar i vårt närområde, såsom Bevara Kolmårdsskogen och RVVR, hela tiden med fokus på hälsoaspekter.
- Haft erfarenhetsutbyte via Skype med Norsk vänförenings hälsogrupp.
- I veckobrev till medlemmarna bifogat studier och artiklar med fokus på hälsa.
- Skrivit insändare och artiklar till pressen och delat ut broschyrer i brevlådor
- Deltagit i planering och utförande av paneldebatten den 4 maj.
- Varit representerade på ett EU-nätverksmöte.
- Bevakat press och forskningsläget kring relevant koppling till ohälsa och vindkraft vad gäller mikroplaster, kemikalier, buller och skuggor.

Kommunikationsgruppen

Kommunikationsgruppen i RVNO bistår styrelsen med planering av och utförande av föreningens kommunikationsinsatser, sådant som pressmeddelanden, texter, bilder, illustrationer, foldrar, video och grafiskt material. Gruppen sköter också föreningens hemsida och sociala medier med nyhetsinlägg och löpande information som i första hand berör Holmens planerade vindkraftsetableringar i norra Östergötland men också omvärldsbevakning och relevant information och nyheter i ett bredare perspektiv rörande storskalig vindkraft. Varje vecka producerar kommunikationsgruppen ett digitalt veckobrev.

Gruppen har under året varit delaktiga i föreningens debattmaterial och insändartexter och producerat grafik, illustrationer och videomaterial inför bland annat årsmötet den 24 mars och paneldebatten den 4 maj. Inför valet i september togs en informationsfolder och en påverkanskarta fram och många inlägg gjordes på hemsida och i sociala medier.

En del av aktiviteterna 2022:

- 69 inlägg på www.rvno.se.
- 35 veckobrev, mejlade till föreningens medlemmar. Veckobreven finns samlade på www.rvno.se/veckobrev.
- Cirka 100 inlägg på Facebook och Instagram.
- Videoproduktion, publicering och aktiviteter kring del 8 av Hälsogruppens

intervjuserie *Ett liv nära vindkraft*.

I slutet av december 2022 hade RVNO:s Youtube-kanal totalt 49 962 visningar.

Sammanfattningsvis har styrelsens åtagande bidragit till följande:

Holmen återkallar ansökan

Den 5 maj 2022 lämnade Holmen in en skrivelse till Länsstyrelsen där man återkallade ansökan i sin helhet för de delar som gäller Finspångs kommun. Det innebar förutom Högsjön också de verk i etableringen Klintaberget som var tänkt att placeras i Finspångs kommun.

Länsstyrelsen i Östergötland avskriver ärendet

Beslutet meddelades den 10 maj.

Norrköping meddelar sin avsiktsförklaring om att avstyrka vindkraft vid Klintaberget

Tisdagen den 4 oktober meddelade den nya politiska ledningen, M, KD och L, i Norrköpings kommun vid en presskonferens att man inte ämnar tillstyrka Holmens planer på en vindkraftsetablering vid Klintaberget i norra Östergötland.

Från 77 till noll på två år

Det var i oktober 2020 det kom ett brev i lådan med inbjudan från Holmen till samråd angående vindkraft i norra Östergötland. Tre områden; Högsjön, Skybygget och Klintaberget skulle bebyggas med 77 historiskt stora vindkraftverk. Under dessa två år har först Skybygget strukits från planerna då Försvarsmakten motsatt sig etablering. Därefter meddelade Finspångs kommun att man inte ämnade tillstyrka ansökan i dess aktuella form och att man avvaktar en vindbruksplan innan man tar ställning till vindkraft i kommunen. Sedan var det Klintaberget med nio verk kvar inom Norrköpings kommun. Måndagen den 28 november klockan 12:54 fattades det formella beslutet om en avsiktsförklaring om veto i Norrköpings kommunfullmäktige. Därmed blev 77 vindkraftsverk i stället till noll.

Antal medlemmar per den 31 december 2022:

602

Linddalen, 2023-03-12

Per-Olov Strandberg, ordförande

Agneta Lundén, sekreterare